

Тематичната стратегия за опазване на почвите

Резолюция на Европейския парламент от 13 ноември 2007 г. за Тематичната стратегия за опазване на почвите (2006/2293(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид Съобщението на Комисията, озаглавено „Тематичната стратегия за опазване на почвите“ (COM (2006)0231), и Оценката на въздействието на Тематичната стратегия за опазване на почвите, (SEC (2006) 0620),
  - като взе предвид Шестата програма за действие на Общността за опазване на околната среда (ЕАР)¹,
  - като взе предвид Конвенцията за биологичното разнообразие, Конвенцията на ООН за борба срещу опустиняването, Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (UNFCCC) и Протокола от Киото по отношение на техните преки и косвени връзки с функциите на почвата и опазването на почвите,
  - като взе предвид своята резолюция от 19 ноември 2003 г. относно Съобщението на Комисията озаглавено „Към тематична стратегия за опазване на почвите“²,
  - като взе предвид член 45 от правилника за своята дейност,
  - като взе предвид доклада на Комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните и становището на Комисията по земеделие и развитие на селските райони (А6-0411/2007),
- А. като има предвид, че почвата е основен компонент на географската среда, пресечна точка между земята (литосферата), въздуха (атмосферата) и водата (хидросферата), и че от нея зависят основни функции на живота на Земята; като има предвид, че няколко политики на Общността целят опазването на тези функции и че направената от Комисията оценка на въздействието на тези политики показва, че въпреки предприетите стъпки, опустошаването, ерозията и деградацията на почвата продължават с нарастващи темпове, а усилията, които се полагат за възстановяване на плодородността и продуктивните функции на почвата не дават желаните резултати, като с това нараства въздействието върху други компоненти на околната среда, а също и върху здравето на човека и животните;
- Б. като има предвид, че всеотрасловото опазване на почвата и свързаните с околната среда, икономически, обществени, екологични и културни функции, които тя изпълнява, е необходимо условие за справяне с основните глобални предизвикателства, свързани с опазването на околната среда, като намаляване и адаптиране към изменението на климата, запазването на достатъчно количества

---

¹ ОВ L 242 10.9.2002 г., стр. 1.

² ОВ С 87 Е, 7.4.2004 г., стр. 395.

чиста вода, борбата срещу понижаването на нивото на подпочвените води, предотвратяването на природните и предизвиканите от човека бедствия, опазването на биологичното разнообразие и борбата срещу опустиняването, застепяването и обезлесяването, а също така и действия, целящи предотвратяването на замърсяването на почвата и спирането на процесите, които водят да нейната пълна деградация или унищожение;

- В. като има предвид, че структурата и характеристиките на почвата са се формирали в продължение на хилядолетия в резултат на геоморфологични и геологични процеси, и че това я прави невъзобновяем ресурс; като има предвид, че поради това предотвратяването на всякакъв вид разрушаване на почвената покривка (ерозия, опустошаване, деградация, засоляване и т.н.) и нейното замърсяване е свързано с много по-ниски разходи отколкото опитите за възстановяване на функциите на почвата;
- Г. като има предвид, че доброволните национални инициативи и съществуващите национални мерки са от значение за постигането на целите за по-добра защита на почвата;
1. Приветства тематичната стратегия на Комисията за опазване на почвите, която следва от нейното съобщение от 2002 г. по тази тема (СОМ(2002)0179), и която ясно показва необходимостта от ефективни и резултатни мерки за опазване на почвата в държавите-членки на ЕС, и предложението за приемане на рамкова директива за опазване на почвите;
  2. Отбелязва, че причините и последиците от деградацията на почвата са местни и регионални и че инцидентните трансгранични последици са причинени от регионални геоморфологични фактори и следователно налагат междуправителствени мерки;
  3. Посочва, че човешките дейности въздействат по различен начин на функциите и използването на почвата и че следователно една стратегия на Общността трябва да допринесе за опазването на обработваемите земеделски площи, които са най-силно застрашени, например поради промяна на начина на използване на почвата, изграждане на замърсени промишлени зони, запечатване на почвата и ерозия;
  4. Изразява безпокойство от последиците от естествената или предизвикана от човека деградация на почвата; подчертава необходимостта от европейска стратегия за определяне и решаване на проблемите, свързани с деградацията на почвата;
  5. Изразява увереност, че, наличието на огромно почвено разнообразие (320 типа, с многобройни подтипове), изисква, в допълнение към националните подходи за предприемане на мерки „отдолу-нагоре“, приемането на европейска стратегия, която да се основава на принципите на превенция, повишаване на обществената ангажираност, предоставяне на информация и определяне на рисковите зони, с цел справянето с този проблем на европейско равнище; приканва държавите-членки, които не са приели законодателство за опазване на почвата, да поемат своята отговорност за опазване на почвата, която също така взема предвид отговорността на собствениците; счита, по-специално, че регионалните и местни органи трябва да участват активно в разработването на цели и планове за опазването на почвата;

6. Счита, че е необходимо укрепване на тематичната стратегия за всички държави-членки и че динамиката на прилагане на тази стратегия ще се увеличи значително, ако бъде допълнена с мерки за финансова помощ, в рамките на наличните бюджетни кредити, в полза на регионите, които получават финансиране от Кохезионния фонд;
7. Отбелязва, че почвата е общ ресурс; подчертава, че за разлика от водата, въздуха и биологичното разнообразие, за които вече има специфични нормативни актове на Общността, почвата, която е решаващ фактор за дългосрочното и устойчиво производство на хранителни продукти, фуражи, влакна и, във все по-голяма степен, на биомаса, не е защитена от подобни нормативни актове на Общността;
8. Подчертава, че приемането на една рамкова директива на ЕС е напълно основателно от гледна точка на принципите на по-доброто законодателство, тъй като резултатите от оценката на действащото законодателство на ЕС, което първо трябва да бъде допълнено, както и на доброволните решения, свързани с трансфер на знания и умения, продължават да показва пропуски в опазването на почвата;
9. Призовава обсъждането на нови европейски правила, ако приемането на такива се счете за необходимо, да става единствено въз основа на такива мерки и в такъв случай да включва задължителни стандарти за подобрене;
10. Изразява съгласие с Комисията относно необходимостта от приемане на рамкова директива за опазване на почвите, поради важната роля на почвата в борбата с основни глобални предизвикателства като намаляването на плодородието на почвата, на екологичните свойства на екосистемите и на биологичното разнообразие, причинени от обезлесяването, влошаването на качеството на водата, застепняването, продължителната ерозия на почвата, периодичните наводнения и свлачища, и при осигуряването на достатъчно и безопасно производство на храни;
11. Счита, че една рамкова директива представлява адекватна мярка за опазване на почвата, при съответно спазване на принципа на субсидиарност (член 5, втори параграф от Договора за създаване на ЕО) и принципа на пропорционалност (член 5, трети параграф от Договора за създаване на ЕО) и ще даде възможност на държавите-членки, които все още не са направили това, да разработят свои собствени политики в областта на опазване на почвите, без това да нарушава конкуренцията; счита, че тази рамковата директива следва да признава вече действащото национално законодателство и законодателство на Общността и не следва да натоварва държавите-членки, регионалните и местни власти, както и собствениците на земя, с излишни допълнителни административни тежести;
12. Изтъква, че високата степен на почвено разнообразие, различните проблемни зони по региони и съществуващите национални проекти за опазване на почвите трябва да се вземат предвид, като се предостави на държавите-членки възможност да проявят значителна гъвкавост при създаването на нормативната рамка; подчертава, че политиката относно почвата е област, която поради своето огромно разнообразие изисква специфични за конкретния случай решения, които да се разработят на местно и регионално равнище;
13. Заклучава, че е необходимо ясно разграничаване между настоящата директива и останалите европейски законодателни стандарти, които се отнасят до опазването на

почвите, за да се избегне дублиране на законодателството;

Синергия с други политики на Общността

14. Предлага да се направи задълбочена оценка и анализ на вече въведените в Европейския съюз директиви, като Директивата за подземните води и Директивата за нитратите, както и да се оцени и анализира доколко държавите-членки изпълняват условията за кръстосано спазване, валидни за земеделските производители; счита, че на базата на този анализ могат да се формулират, в случай на необходимост, задължителни мерки за подобряване качеството на почвата; отбелязва, че въз основа на този анализ също така ще бъде възможно да се осъществи информационен обмен в ЕС за подобряване на качеството на почвата;
15. Призовава Комисията да проверява дали държавите-членки прилагат съответните разпоредби за опазване на почвата в останалото законодателство на Общността в областта на въздуха и водата, отпадъците, изменението на климата, биологичното разнообразие, опустиняването, селското стопанство, енергетиката, продуктите, промишлеността, транспорта и регионалното развитие, и да докладва на Европейския парламент преди края на 2008 г. как подобно законодателство може да бъде по-добре използвано за засилено опазване на почвата;
16. Споделя становището на Комисията, че в много европейски региони състоянието на почвата следва да се подобри, но счита, че Комисията трябва да положи допълнителни усилия, за да осигури необходимото съответствие със съществуващото законодателство;
17. Подчертава необходимостта да се избягва повторение, противоречие и несъответствия с действащи правни разпоредби на ЕС;
18. Подкрепя действията на Комисията и графика приет от нея за преразглеждане на Директивата за канализационните утайки и Директивата за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, и за преценяване на възможностите за синергии на мерките за опазване на почвите и мерките предвидени, наред с другото, в Рамковата директива за водата; призовава също така Комисията да прецени възможността за синергии с Директивата за отпадъците;
19. Отново призовава Комисията да разработи възможно най-бързо директива за добро управление на биологичните отпадъци с цел намаляване на количествата биологични отпадъци, които се депонират или изгарят и насърчаване, за сметка на това, на производството на компост и биогаз; подчертава, че качественият компост и преработените утайки при производството на биогаз могат до голяма степен допринесат за поддържането и увеличаването на органичните вещества в почвата.

Изменение на климата

20. Признава, че промяната в използването на почвите, като например изсичането на горите, пресушаването на торфени блата вследствие на неправилно подобряване на почвата посредством сеитбообращение или отводняване, разораването на дългогодишни тревни площи или неправилното разораване на склонове, може да доведе до увеличаването на комплексното образуване на въглерод или да увеличи емисиите на парникови газове; признава, че не само начинът на използване на

земята има силно въздействие върху изменението на климата, но и изменението на климата от своя страна може да доведе до драстична деградация или ерозия на почвата;

21. Признава, че изменението на климата, водещо до промени в температурата и валежите, може да повлияе значително на биогеохимичните цикли на почвите, които засягат почвеното плодородие; също така признава, че промените в обогатяването на почвата и във водния баланс и въздействието им върху производството на храни, промените в транспорта на вещества за обогатяване и третиране и наличността на почвени води се нуждаят от особено допълнително внимание в ситуация на променящ се климат;
22. Призовава Комисията да разгледа мерки, включително, например, общо минимално облагане на изпускането на въглерод; подобни такси трябва да се събират на национално равнище и постъпленията от тях трябва да се използват за решаване на проблемите, причинили замърсяването, които са основание за данъка, например, за разработване на системи, които включват подобро улавяне на въглерод;
23. Настоятелно приканва Съвета и Комисията да вземат предвид важната роля на политиката за опазване на почвите в борбата срещу изменението на климата и за адаптиране към последствията от това изменение в преговорите си за режима, който ще бъде въведен според Рамковата конвенция на ООН относно изменението на климата след 2012 г.;
24. Призовава Комисията да насърчава по-нататъшното изследване на ролята на почвата при повишаването на задържането на водата, в борбата срещу понижаването на нивото на подпочвените води и при намаляването на последствията от и адаптирането към изменението на климата, да открива възможно най-добрите практики за увеличаване на улавянето на въглерод в почвите и да докладва на Европейския парламент преди края на 2009 г., когато проучването на Комисията вече ще е дало някакви резултати;

Земеделие

25. Отбелязва, че плодородната обработваема земя е постоянно намаляващ световен ресурс, и този факт изисква устойчиви земеделски практики, които запазват ценните качества на почвата;
26. Признава, че неустойчивите земеделски практики могат да имат дълбоки неблагоприятни последици за почвите и течащите води, нарушавайки чувствителния биохимичен баланс и биоразнообразието на почвата;
27. Изтъква, че земеделието и горското стопанство играят решаваща роля за поддържането на качеството на почвата и възстановяването на нейните свойства, и че тези, които се занимават със земеделие и горско стопанство имат значителен личен интерес да поддържат земята си в добро състояние като основно средство за производството; посочва, че трябва да се избягва трайното запечатване на почви с висока екологична или продуктивна стойност като се полагат изкуствени повърхности във връзка с урбанизацията и строителството на инфраструктура, особено в речните долини, върху плодородна земеделска земя или в крайбрежните райони; изисква всички обществени органи – от местно до общностно равнище - да

отделят особено внимание преди всичко на крайбрежните райони, които са подложени на силен натиск вследствие на човешката дейност;

28. Призовава Комисията да установи приоритети при използването на земните площи на Европа, така че почвата да е защитена по възможно най-добрия начин и да се създаде основа за високи нива на биологично разнообразие и комплексно улавяне на въглерод; в допълнение към поглъщането на въглерод в почвата, следва да се осигури поглъщането му от гори, защитни пояси и не на последно място, при аграрното горско стопанство;
29. Подновява призива си към Комисията да категоризира практиките в земеделието според различното им въздействие върху почвите, така че най-добрите агротехнични практики да могат да бъдат насърчавани в съответствие с характеристиките на земеделието и въздействието им върху почвите и околната среда като цяло;
30. Призовава Комисията да насърчава примери на устойчиви земеделски практики, целящи опазване на почвата;

Биологично разнообразие

31. Счита за изключително важно прилагането на принципа на предпазните мерки, както и гарантирането на пълното спазване на Шестата програма за действие и други нормативни актове на ЕС в областта на околната среда, като рамковите директиви за местообитанията, птиците и водите; счита също така, че там, където е необходимо, политиките на Общността трябва да бъдат ревизирани с цел предотвратяване на намаляването на биологичното разнообразие;

Научноизследователска дейност

32. Призовава Комисията да насърчава по-нататъшното изследване на ролята на почвата за запазването на биологичното разнообразие и биологичното разнообразие на почвите, в областта на процесите, които оформят функциите на почвата, пространствените и времеви промени в почвените процеси, екологичните, икономически и социални механизми, застрашаващи почвата, факторите, които влияят върху екологичните свойства на почвата и операционните процедури и технологии за опазване и възстановяване на почвите. Първи крачки в тази насока се правят в Седмата рамкова програма за научни изследвания (2007-2013 г.)¹, която включва изследването на почвените функции като част от приоритетните области „Околна среда“ и „Храни, земеделие и биотехнологии“;

Опустиняване и застепяване

33. Счита, че засиленият процес на опустиняване и застепяване, засегнал различни райони на ЕС, е резултат от значителното човешко влияние главно чрез обезлесяване на широки области или прекалено изсушаване на тревни пространства, че неговите социално-икономически последствия и въздействие

---

¹ Решение № 1982/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно Седмата рамкова програма на Европейската общност за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности (2007-2013 г.) (ОВ L 412, 30.12.2006 г., стр. 1).

върху околната среда не са срещнали адекватен отговор и че в някои органи на Общността липсва достатъчна информираност по този проблем; признава необходимостта от повече изследване и информираност в цялата Общност;

34. Посочва във връзка с това, че 14 държави-членки са засегнати от опустиняване, а останалите 13, в които няма опустиняване, са подложени на екологичен натиск като ерозия или осоявяване на почвата на регионално или местно равнище;
35. Счита, че рамковата директива ще допринесе значително за изпълнението на Конвенцията на ООН за борба с опустиняването и ще засили усилията за предотвратяване и намаляване на последствията от опустиняването и застепяването в засегнатите страни от Европейския съюз; смята, че знанията и опитът, придобити в контекста на Тематичната стратегия за опазване на почвите, трябва да бъдат предадени и споделени със страните от Третия свят, страдащи от разпространението на пустините;
36. Призовава Комисията да разпространи съобщение за опустиняването и застепяването, първо в ЕС, а след това и в световен мащаб, което да съдържа точно описание на засегнатите райони или районите, в които рискът от опустиняване или застепяване е голям, заедно с подробен анализ на причините и социално-икономическите последствия за тези райони, и да набележи подходящи мерки, които Общността да предприеме за ограничаването на негативните последствия на тези процеси;

Замърсяване

37. Счита, че предотвратяването на замърсяването на почвата е от първостепенно значение за запазването на съответните физико-химични свойства, както и на качеството на почвата и гарантирането на опазването на останалите елементи на околната среда, и поради това призовава Комисията да се погрижи настоящото и бъдещето законодателство на Общността да се придържа към тази цел;
38. Счита, че при определянето на замърсените местности е необходим системен подход, основаващ се на наблюдение, обективни параметри и общ списък от дейности, който да служи при събирането на необходимата информация, създаване на бази данни за справяне с наследството от замърсени почви и да сигнализира на икономическите оператори да вземат ефективни превантивни мерки срещу бъдещо замърсяване;
39. Подчертава, че процедурата за определяне на замърсени земи трябва да бъде свързана с изискването за предполагаем риск с цел достигане до съответстващо и пропорционално решение на проблема (основан на риска подход);
40. Подчертава, че наред с различните процедури за оздравяване като например деконтаминацията и стабилизирането на почвите, следва да се включат допълнителни възможности като например подходящи защитни и ограничителни мерки или прибягване до естествени процеси за намаляване на замърсителите;
41. Подкрепя Комисията в стремежа ѝ да повиши обществената информираност относно замърсените и потенциално застрашените от замърсяване местности и гарантира прозрачността на сделките със земя въз основа на местните планове за

разработване на земята, най-вече чрез изготвянето на доклади за състоянието на почвата, особено по местата, където са се провеждали или се провеждат потенциално замърсяващи дейности;

42. Приветства създаването на общоевропейска платформа за обмен на информация между държавите-членки, тъй като тя насърчава прехвърлянето на знания и умения и може да разкрие възможности за синхронизиране; настоятелно призовава към прагматичен подход при доброволното създаване на подобна платформа като част от стратегията за почвите на ЕС единствено по отношение на разходите, като се вземат предвид системите, съществуващи във всяка държава-членка;
43. Подчертава, че изискванията за изготвянето на доклади и документация, записани в рамковата директива, трябва да се спазват в рамките на напълно необходимото за да не се натоварват допълнително градовете, общините и регионите; по-специално, държавите-членки трябва да имат възможността да използват собствените си системи за докладване;

Мониторинг, въздействието на природните бедствия, обучение и образование

44. Призовава Комисията да се погрижи за това опазването на почвите и връзките на този процес с изменението на климата, биологичното разнообразие, обезлесяването, пресушаването на земи, опустиняването, застепяването, понижаването на нивото на подпочвените води, подкисляването, ерозията и увеличаващият се риск от природни и предизвикани от човека бедствия да бъдат разгледани като въпроси от приоритетно значение в рамките на Глобалния мониторинг на околната среда и сигурността и директивата INSPIRE.
45. Призовава Комисията да насърчава по-нататъшни изследвания в областта на растящите рискове от наводнения и свлачища в резултат на уплътняването и пропадането на почвата, и от все по-големи щети при наводнения, свлачища и сеизмична активност поради растящата плътност на населението и дейностите по крайбрежните зони, речните басейни и около вулканите и в близост до големи източници на емисии на CO₂ и SO₂, и да определя най-добрите практики за справяне с тези повишени рискове;
46. Приканва Комисията да поеме инициативата и да разработи системи за стимулиране на трансфера на знания и умения, свързани с най-добрите практики от националните законодателства за опазване на почвата;
47. Призовава Комисията да открие по-структурирани начини за подобряване на обучението и образованието в рамките на Европейския съюз в областта на класификацията на почвите, вземането на проби, мониторинга и възможно най-добрите практики при опазването на почвите, обмена на информация и на най-добри практики, задълбочаването на познанието относно значението и необходимостта от опазване на почвата, а също така и насърчаването в селското стопанство на най-добрите агротехнически операции, които възвръщат продуктивната функция на почвата;

o

o o

48. Възлага на своя председател да изпрати настоящата резолюция съответно на Съвета, Комисията и на правителствата и парламентите на държавите-членки.